

Передплата

на «РУСЛАНА» вносять:
в Австрії:
на цілий рік . . . 20 кор.
на пів року . . . 10 кор.
на чверть року . . . 5 кор.
на місяць . . . 1.70 кор.

За границю:

на цілий рік . . . 16 рублів
або 36 франків
на пів року . . . 8 рублів
або 18 франків
Поодинокое число по 10 сот.

РУСЛАН

«Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Шапкевича.

Виходить у Львові що дні крім неділі і руских свят о 5½ год. пополудни.

Реданція, адміністрація і експедиція «Руслана» під ч. І. п. Домбровского (Хорунчини). Експедиція місцева в Агенції Соколовского в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє.

Рекламації неопечатані вільні від порта. — Оголошенє звичайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в «Надсїанім» 40 с. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 сот. від стрічки.

Становище Боснії і Герцоговини супроти перевороту в Туреччині.

(X) Зараз після перевороту в Туреччині і віднови конституції з 1876 р. вказали ми на те, що сї події відібують ся голосним відгомном в Боснії і Герцоговині, краях занятих Австро-Угорщиною а de jure провінціях турецьких.

Сесия спільних делегацій, що збере ся у вересні, „буде мати повно Боснії і Герцоговини“, як висловив ся оден австр. дипломат.

Спільний міністер скарбу і управитель сих країв Буриян в недавній телеграмі до Zeit, про яку ми свого часу звіщали, запевняв, що там все в порядку і в спокою та що є намір в найближшій будучині утворити сойм в тих краях. Від довшого часу вже появлялись в часописах вісти про можливе уступленє бар. Бурияна, котрого місце мав би заняти провідник католицького стороництва в Угорщині гр. Зічі, любимець наслідника престолоа. Алеж з другого боку заперечувало знов сим вістям, бо бар. Буриян зять Ферварого, любимця цїсаря, буде держати сей уряд, як довго схоче.

В делегаційних кругах непокоять ся турецькими подїями і ми вже згадували про те, що перед сесиею мають чле-

ни австр. делегати зібрати ся на нараду в тій справі, бо они пересвідчені, що Австро-Угорщина не може легковажити положенє Босни й Герцоговини з огляду на переворот в Туреччині, бо се безпосередньо доторкує ся нашої монархії. Коли би в Сербії, Болгарії, Чорногорі і в Туреччині заведено парламентаризм, остає посеред них неначе острів одинока Босна і Герцоговина оперта на самовладі і тут насуває ся питання, чи так дальше се може остати? Але тепер доперва висуває ся ціла трудність сего питання задля того, що сї краї є лише заняті Австро-Угорщиною, але не злучені з нею, не анектовані. Не легко було би спільному правительству в боснійско герцоговинським сойм заступати політику, де проявляють ся такі різкі суперечности національні й віроісповідні і де так заострили ся спори між стороництвами. Стороництва будуть важити кожде слово висказане з урядового становища в сойм, а тут знов Австрія і Угорщина будуть завидливо бачити на се, щоби політика не перехилляла ся на сю або ту сторону монархії. В тим отже містить ся зарід будучих внутрішних спорів і суперечностей. Імовірно соймова більшість була би там сербска а се насуває поважну небезпечність, бо правительству мало би діло з сильною опозицією протіавстрійскою в напрямі велико-сербської ідеї з одного, а всемузулманської

з другого боку. Бо якнебудь боснійске правительство урядово заперечувало встанованю сєї струї, то останні події в Босні кинули яскраве світло на тамошні відносини. Від якогось часу розведено там живу агітацію великосербську, розповсюджувано багато революційних відозв, котрі кінчили ся окликами: „най живє король Петро!“ а в Білгороді минулого року відбував ся великосербский зїзд, котрого цілю було викликати розрухи в окупованих краях. В тим зїзді білгородским браць також участь відпоручники з Хорвації, Босни й Герцоговини.

Тепер же в Преграді увязнено молодого боснійского урядника Прибичевича, котрого брат є послом загребского сойму, під закидом злочину державної зради і участи з велико-сербскими агітаторами о підбурюванє до революції в Босні й Герцоговині. А про сї революційні наміри розказує дуже подрїбно видана щой но тепер в Будапешті брошура Юрія Настича, п. з. Finale, сьвідка в цеттійским недавнім процесі о виріб бомб задля знищеня чорногорської династії під опікою короля Петра і наслідника престолоа кн. Юрія і під управою полковника Ненабовича, королівского свояка.

Брошура Настича і увязненє Прибичевича кинули яскраве світло на внутрішні відносини в Босні і Герцоговині, а орган д-ра Франка провідника Старчеви-

ОГОНЬ ЖИТЯ.

Оповіданє М. Чернявского.

(Дальше).

— Оно, мабуть, сердешне, голодне, — каже, посьміхаючись до мене, жінка. — Зість она нас!

— Нічого, — кажу. — Згодом уїсть ся.

А Гапка скоренькож вернулась з очеретом, метнулась по хаті — знайшла сїрники, шматок паперу і вже сиділа і підпалювала очерет.

Заграв і замаєв червоним гребнем золотий огонь, загула труба і хоч на дворі вже темніло і осіння мряка нависала над землею і заглядала в наші вікна, у хаті в нас стало немов веселіше, мов з Гапкою усім нам прибавилось енергії і не таке стало страшне житє. Мов почав помалу і в нас в душах розгоратись при-сипаний попелом огонь.

III.

Гапка засталась, у нас, і на другий день була уже як дома. Она розпитувалась: „чого дядько нічого дома не роблять і не йдуть на роботу“, куди пішла Галя і на що набрала так багато кни-

жок? Чого у нас у погребі *) немає ні картоплі, ні буряків, ні капусти? І одночасно з тим она розказувала про себе, про свою сімю і слободу.

З балачки ми довідались, що у неї єсть батько й мати, єсть брати й сестри. Сестри єсть і старші й менші від неї. Що сімья їх дуже бідна. Усього єсть у їх тільки одна коняка, та й та сліпа на одно око. Наділ у батька не великий, то він бере землю в аренду у генеральші.

— Татко наші роблящі, — розказувала она. — Як візмуть ся за роботу, то не кинуть її, поки не скінчать. А тоді будуть пити день або два і зроблять ся хворі-хворі, так що ледві ходять. А як видужали, — знов за роботу. Мати так уже й знають. Кажуть: „не пий, тобі не треба пити“. А татко кажуть: „колиж не можу без горівки, — проваду“. Та як випіють, роблять ся добрі... нас усіх позбирають... А то они більше сердиті.

— А як померли Марина та Іван, то й они трохи не вмерли. Дуже журились. Та й якже? Як захворіла Марина, батько й кажуть: „треба в город повезти до доктора в больницу“. А она не хоче та плаче: „не поїду без мами та без Івана“. Ну, тоді й поїхали і мати й Іван.

*) пивниця.

А холодно було у осени! Привезли, а доктор каже: „дихтерит, везіть до дому“.

— Як поїхали до дому... Марина плаче, а Іван утішає її. Бо она любила єго, без него, було, нікуди не піде, нічого не зість. Мати укрили їх кожухом та свитою. А Марина плаче... А то й за-тихла... Подивились, а она вже мертва... Так за шию обняла Івана та й умерла. А Іван і не чув, що она вже умерла, думає, що она заснула та каже, що й він нездужає. Батько тоді: „не руш — кажуть — нехай уже так доведемо до дому“. Коли приїхали, підняли свиту й кожух, аж оно й Іван умер... Так і лежать, обнявши одно одного. Ще теплі...

— Що вже батько й мати плакали, що побивались, то й розказати не можна. А тоді, як поховали, батько як запил, як запил, то пили два тижні. Та занедужали й трохи-трохи не вмерли.

— А Іван же як? — питає, дивлячись на оповідачку великими очима, Васько.

— Поховали. А тоді ще й Мелашка вмерла... То було нас десять душ, а тепер осталося семеро.

(Дальше буде).

ча и „Hrvatske pravo“ потверджує се, що ті справи вельми компромітують сербске сторонництво.

Згадували ми недавно і про се, що музулмани з Мостару після обнови турецької конституції віднесли ся телеграфічно до султана, щоби не забув в сій хвилі про Босняків і Герцоговинців, найвірнійших своїх підданих, а се стає певним доказом, куди звернені очи тамошних музулман. Тліє отже в попелі іскра і не можна сему зарадити формулкою Метерніхівскою, що краї не доросли ще до конституції, а треба також населене покликати до співділяння і на него вложити частъ одвічальности, щоби й населене стало співробітником адміністрації.

З війскових кругів вказують знов на се, що переверот в Туреччині причинить ся також до ударемненя санджанської залізниці, бо хоч монархія наша в султаньскім ігаде має до того управленє, одначе населене неперечно силою опре ся сему намірови, вважаючи се першим кроком Австро-Угорщини виміреном проти цілости Туреччини.

Таким способом стоїмо перед грізними можливостями в Босні і Герцоговині.

Огляд часописий.

(„Рада“ про стан просвіти в Полтавщині).

Київська „Рада“ подає вельми цікаві але заразом і сумні дані про стан просвіти в Полтавщині, а колиб таким ладом зроблено статистику інших губерній по Україні, тоді малиб ми повний образ сего сумного просвітнього положеня, в якім находить ся український нарід в Росії. Отсе вказує найкрасше, в якім напрямі повинна іти робота народолюбців по Україні. Отже своєю дорогою змаганє до реформи школи в напрямі ународовленя її на Україні, але передовсім просвітна робота повсюду; а се неперечно причинить ся не тільки до двигненя добробиту між широкими верствами народними але й народної свідомости між нами.

А тепер нехай говорять самі цифри про стан просвіти в Полтавщині.

По переписку 1897 року справа просвіти в Полтавщині в цифрах уявляєть ся так: в середньому по губернії осьвічених письменних обох полів було

письменних чоловіків	16,9%
„ жінок	27,8%
„ в містах	6,3%
„ по селах	39,8%
	14,4%

По проценту письменних Полтавщина серед земських губерній займає 24. місце. В Европейській Росії на 100 душ людности приходить ся 22,9% письменних: 32,6% чоловіків і 13,7 жінок. В Курляндській губернії грамотних 70,8%, Ліфляндії 77,9, Естляндії 80,1.

Сі відомости показують нам, що справа народної осьвіти в Полтавщині стоїть дуже лихо, що треба вжити певних і рішучих заходів, щоби вона покращала і догнала інші губернії, в яких просвіта народня стоїть багато краще.

Щоб рішити, яких засобів треба ужити, щоб покращала осьвіта в Полтавщині, постараємо ся знайти причини теперішнього її занепаду. Нам поможе знайти її причини отся табличка, яка показує, як стоїть грамотність серед окремих національностей, що заселяють Полтавщину.

Національність.	Грамотних по селах. містах	По губернії.
Москалі	62	27
Німці	85	84
Поляки	66	60
Білоруси	54	31,5
Євреї	51	53
Українці	28	13,5

Отся табличка, яку, як і інші, беру з „Полтавского Земского календаря“, свідчить, що грамотність серед Українців, які складають 92,9% всеї людности губернії, — стоїть найнижче.

Серед Москалів, Німців, Поляків, Білорусів, які власне уявляють з себе будучий елемент людности, грамотність, як бачимо, стоїть досить високо. Се часті пояснюють ся тим, що пришлі елементи, се найбільш культурні й заможні, як от чиновники і поміщики, серед яких грамотність піднімаєть ся до 62%. Багато, певне, заможних і осьвічених Українців при переписці залічили себе до „русских“ себ то до великорусів. Головною причиною того, що грамотність серед Українців стоїть так низько, — треба шукати глибше. Як ми бачимо в вище наведеної таблички % грамотних Українців в три рази менший від % грамотних Москалів. В селах косянтиноградского повіту грамотність Москалів (іх в сім повіті найбільше — 11,78%) рівнаєть ся 13,6% тоді, як грамотних Українців всього біля 12%.

Се явище тільки й можна пояснити і поясняєть ся тим, що Москалі вчать ся в школі своєю рідною мовою тоді, як Українцям ся мова чужа й мало зрозуміла.

Се нам кажуть цифри, але ще ясніше стане справа, коли придивимо ся до грамотности Українця і Москаля. Грамотний Українець читає книжку і нічого не розуміє, або в кращім разі тільки „де що“. Грамотний же Москаль може читати книжку і розуміти її, як що вона написана популярно. Через те Українців, які заселяють Полтавщину, можна рахувати цілком темними. Винятки з сього дуже незначні і багато менші тих цифр, які дає статистика. Статистичні цифри що до грамотности Українців, показують тільки, що певний відсоток Українців був в школі; але се ще не значить, що такий же відсоток грамотних: багато з тих, що були в школі, потім забувають навіть читати. Таку саму, а як де, то ще сумнійшу картину народної темноти бачимо ми по всіх місцях України, бо скрізь вчать чужою мовою. Щоб підняти грамотність серед українських народних мас, потрібна національна школа — школа українська. Тільки при умові націоналізації школи нижчої зараз і націоналізації середних та вищих шкіл при першій зможі буде можливий нормальний розвиток національної української культури.

Разом з націоналізацією школи треба побільшити їх число.

Тепер одна школа приходить ся на 1674 душ людности. З 100 дітей, яким треба вчитись — вчить ся 57. Збільшити число шкіл треба в крайнім разі вдвоє, то тільки тоді школи зможуть умістити усіх дітей.

Разом з тим треба ґрунтовно реорганізувати школи грамоти та церковно-парафіяльні школи.

Новинки.

— Календар. В середу: руско-кат.: Сяли і Інт. Ап.; римо-кат.: Кляри Д. — В четвер: руско-кат.: Євдокима прав.; римо-кат.: Іполита М.

— Реформа середнього шкільництва. Міністерство просвіти виговорило плян науки третього типу середньої школи, 8-класової реальної гімназії, а також в головних начерках плян 4-ого типу середньої школи, реформової гімназії реальної.

— Ювілейні поштові картки. Австрійський заряд почт виговорило на день 13. серпня с. р. виданє ювілейних переписних листків, яко пам'ятку 60-літнього володарства цісаря Франца Йосифа. На картках буде поміщений портрет цісаря з молодих літ в артистичнім виконаню.

— До археологічного зїзду. Сими днями в Чернигів уже приїхала на будучий археологічний зїзд председателька московского археологічного тов-а графиня С. Уварова. Так завчасно ся пані приїхала для того, щоби прискорити підготовчу працю для зїзда, а особливо — урядити археологічну та етнографічну виставку.

— Словінська школа в Єгипті. В Александрії над Нілем заложено словінську народну школу, до якої ходить 23 дітей. Австрійське правительство признає на удержанє сеї школи 250 К річної запомоги, а одноразово уділило 1250 К. (Českoslov. Kor.)

— За велико-хорватську агітацію арештовано в Хорватії професора богословія Прібіцевича з Карловця, бурмістра м. Дубіц, Гватчаняна і єго сина Душана та судию Басіца. Дальші арештованя в тоці.

— Галабурда в сербській скупщині в Білгороді стала ся вчєра при дискусії над торговельним договором з Австро-Угорщиною. Пос. Гюрґевич, старорадикал, кинув ся на націоналістів, які єго обидили і кількох з них вибив по лицю. Націоналісти вхопили крісла зпід стенографів і били старорадикалів. Пос. Драґов витягнув ніж, але єго розозоружено. Бійка була завзята, аж міністрам та уміреним послам вдало ся розділити обі сторони. По перерві в засіданю послаи взаїмно перепросили ся і радили спокійно, якби нічого не було.

— Холера в Росії. Царицинське товариство лікарів удало ся до місцевих жителів з такою відозвою: „Товариство лікарів впереджає людність, що єдиним способом проти холери лікарська наука признає тільки протихолерні пріципіюваня. Сі пріципіюваня робились з успіхом в Царицині в минулому році; причому ніхто, кому пріципілено, не вмер від холери, і будуть робитись і тепер безплатно в місцях, завзначених городскою управою. — Дня 6. серпня за приводом київского губернатора П. Ігватєва відбула ся нарада представників київських громадських інституцій, на якій вияснили, що вже зроблено для боротьби з холерою. Виявило ся, що моск.-кур.-зел. дор. поставила вже барак для холерних слабих та приготвила 4 санітарні ваґони — теплушки, півд.-зах. з. д. поставила 4 бараки і приготвила 14 ваґонів; в кождому поїзді на обох дорогах їздитимуть спеціальні санітари; округ доріг приготвовив 5 плавучих бараків; город поки що приготвовив для холери старий барак олександрівської лікарні на 120 осіб, призвачив 4 повозки для холерних слабих; для холерних приготвовлено лікарню чорворобочу та єврейську; у лугянській тюрмі збудовано деревляний барак на 50 ліжок; головна тюремна управа асигнувала на збудованє нової тюремної лікарні 100.000 карб. — У містечку Ямполі, кременецкого повіту, і в селі Погорільцях 26. липця заслабło двоє на подібну до холери хворобу; оден помер, 28. липця на таку саму хворобу заслабла в с. Вязовці дівчинка. Тамашній лікар Михалевич робить заходи проти пошести і повідомив про се начальство.

Оповідки.

— Репертуар львівського руского театру в Снятині. (Саля власна коло ц. к. суду). Початок 7½ веч. Білети продає Народна Торговля. В четвер 13. с. м. „Суета“ комедия в 4 діях Карпенка-Карого.

В суботу 15. с. м. „Барон циганів“, оперетка в 3 діях Стравса.

В неділю 16. с. м. „Маруся Богуславка“

історично-побутова драма зі снів. в 5 діях М. Старицького.

Ві второк 18. с. м. „Галька“ опера в 4 діях Монюшка.

В середу 19. с. м. „Лісова квітка“ кон- курсова комедія в 4 діях Яновскої.

— **Відзначена.** Цісар надав міністам Фідле- рови, Ебенгохови, Гесманови, Прашкови і Ге- оргіому достоїнство тайних радників.

— **До Жовкви!** Відложеній з 9. серпня на- родний фестин в Жовкві відбуде ся в разі погоди в найближшу неділю в ліску „Гарай“. Зі Львова виїде окремий поїзд о 1½ год. по пол. а поверне до Львова о 11. год. в ночі. Білети їзди разом зі вступом на фестин по 1-60 К можна вже набувати в „Сокольскім Ба- зарі“, „Народній Торговлі“, Книгарні Тов- а Шевченка і в тов-і „Сила“ через цілий день а в „Соколи“ і „Зорі“ від 6—9. години ве- чером.

— **До відомости всім Товаришкам,** котрі бра- ли участь в прогульці до Яремча в р. 1903 під проводом о. Гриньовського, що умовлений 5. літний зїзд відбуде ся дня 23. серпня с. р. Товаришки, котрим се догідно, просять ся ві- брати на двірці коломийскім, перед відїздом ранного прогулькового поїзду. — Стефанія Ка- ратницка, Л. Моклович, Н. Молодій.

— **Красвий Союз Ревізійний** у Львові пові- домляє отсим усі свої союзні стоваришеня, що по мысли закона про пенсійне обезпечене приватних урядників з 16. XII. 1906 В. з. д. ч. 1. з р. 1907 та розпорядку міністерства справ внутрішних з 1. VII. 1908. ч. 127. В. з. д. в ціли доповнення обовязку першого зголо- шеня урядників і пнших затруднених осіб, обовязаних до пенсійного обезпеченя, нале- жить безпоровочно зголошуватись у дотач- них ц. к. старостах (львівскі стоваришеня в магістраті) по друквані поученя та відповідні друксорті-формулярі (рускі!) та виповнивши їх після одержаного поученя в непереступнім речинци до 28. серпня 1908, предложити своїм ц. к. старостам (львівскі стов. магістратови), а то під загрозою гривни 200 К або карн 20 день арешту, якою карати муть ц. к. сторо- ства по мысли § 82. висше покликаного зако- на сих службодавців (стоваришеня), котрі не подадуть жаданих звісток або не в визначе- ній речинци.

— **Видїи філії Руского Тов-а педагог. в Чорт- ковї** прийме на рік 1908/9 22 питомців під отсими услівям: за інвентар 2 К, готівкою 7 К місячно, в натуралїях 250 клг. бараболї, 65 клг. муки пшеничної, 40 клг. муки кукуру- зяної, 25 клг. круп, 25 клг. фасолї, 10 клг. омасти, 80 боховнів хліба, 1 копу капуста або відповідну скількість бураків. Питомець дістає

помешканє, харч, догляд і поміч в науках. Зголошеня належить вносити на руки Д. До- бромильського до 20. серпня 1908 р.

Посмертні [†] оловістки.

— **О. Іван Джурдж-Селецкий,** парох в Медве- жи, дрогобицького деканата, упокоїв ся дня 27 липця в 63. р. житя а в 39. р. сьвященства. В. с. п.!

— **Олена Ваціківна,** учителька в Білій, пе- ремішлянського повіта, упокоїла ся дня 17. липця в 26. р. житя, а в 7. р. учительської служби. В. і. п.!

Наука, штука і література.

— „**Станиславівский Боян**“ видав в четвер- тім накладї пісню „Не пора!“ на хор мішаний в супроводї фортепяна і на мужеский хор. Слова І. Франка, гармонїзация Дениса Січинь- ского. Цїна 60 сот.

— **Археологічна карта чернигівської губернії.** Московске археологічне товариство готує до археологічного зїзду в Чернигові виданє архе- ологічної карти чернигівської губернії.

МАЛІЙ ФЕЙЛЕТОН.

В Черногору!

„Тут погода; приїжджайте, годї дальше сидїти“. Таку телеграму одержав я від свого товариша В. Козака з Кут і безпоровочно найближшим поїздом опустив заплаканий Львів, що від зими купав ся в дощевих слезах.

По дорозї на дворець загальну увагу звертала моя райстра, завїшена на плечах веначе військовий торністер, і заосмотрена у всьо, що лиш туристї в наших прекрасних і думних, але за те зле запровантованих горах може придати ся. Особливий подив виклика- вала ринка, банячок та війскова менажерка причіплена до райстри. Однак кождий турист дбалий о своє здоровлє, як не хоче захорити від їди вареної в нечистих місцевих горшках, повинєн такі річи зі собою взяти.

Перед касою на двірці не було глоти, з чого я був рад дуже. В вагонї найшла ся й лавка, на якій я відгїтав свої кости аж до Неполоківців. Лиш коли „тверде ложе“ вже занадто менї пригадувало що воно є дубове, я вставав і оглядав через вікно почорнілі від дощу полувїтки збіжа, зогнілі та переоруванї покоси вїса і гречки та виляглі лани другого збіжа.

В „Nepolokoutz“, а се тимчасом є нашї руські, рідні Неполоківці, я мав нагоду через три годинї подивляти гімнастичні вправи пе- ресувачів залїзничих возів. Кождий з тих „ши- берів“ занятий своєю одвічальною і небезпеч- ною службою, то біг то йшов попри або перед возами, лучив і розлучував вагони, звисав з платформи, зі сходів і степенїв вагонів при- чіплений до них одною рукою, як та червона хоруговка, що нею дав знака машинїстови. Аж дивно стає, де той чоловік, даруйте за слово „шибер“, набув тїльки зручності і сили до повненя свого уряду, скоро я не чув нічого про гімнастичне товариство в Неполоківцях.

Тригодинна обсервация еволюцій залї- зничої машини скінчила ся, вкінци заїхав поїзд призначений до Вижницї і всі пасажери накритї парасолями а між ними і я удали ся до вагонів. Хто до першої, хто до другої, а я як праведний демократ до третьої кляси. Ма- шинїст положив руку на „кольбі“, машина свиснула і потягла всі вагони з цілим їх мер- твим і покащо живим інвентарем в дорогу.

Дорога їде зразу берегом ширшого опу- щеного вже русла Черемоша, потїм сходить внизше і аж до самої Вижницї їде по іудаци- нийм черемоскїм теренї. Коли змірити оком віддаленє одного іудацийного берега до дру- гого, аж ляк чоловіка бере уявивши собі в думці тоту величезну масу води, що колїсь між тими двома берегами плила. На щастє тотї часї вже перед пра-правіками скінчили ся і вже не повернуть, а тепер на тїм місци сидять від давен давна люди і Черемош лиш деколи, так для забавки, вертає в свої давні дороги, щоби пригадати ся памяти, а по до- ровї забере не наумисне кілька хат, затопить кільканаїцять штук худоби, а часом буває, що і людий по такїй мокрій візвті не можна дочислити ся.

Тепер на цілім просторї засїяно великі лани кукурудзи, тютюну і соняшників. Поїзд стає майже в кождім селї. На одній стації читаю напись „Russisch Banilla“.

— Чи ту є які Липовани — питаю му- жика, що з поміж шин на двірци витинає траву.

— Ні тут нема ніяких Липован — від- повідає.

— А по якому тут говорять? — питаю далї.

— А так, як ми тепер говоримо.

Коли так, думаю, то чому має бути „Russisch Banilla“ а не „Ruthenisch-Banyliw“? Але розвязанє сего питання треба поручити сьвітлій управї залїзниць в Чернівцях і буко- винським народним заступникам.

Серед таких думань доїхав я до Вижницї, де на стації ожидали мене товариші „мокрого дня“ дд. В. Козак і Р. Гузар. З ни- ми знова під охороною парасолїв пішли ми до рускої торговлі д. Москви, де покрїпивши ся перекускою рушили пошукувати фіякра, щоби нас перевіз в Бергомет.

Підчас переходу поруйнованим тепер залїзничим шляхом понад Черемошом побачив я образок що его годить ся занотувати для розваги і науки тих панів різників і консу- ментів, що є невдоволенї з міскої різницї у

Матеріяли до історії зносин Галичан з Буковинцями.

Минушого року 1907. подали ми в „Рус- сланї“ богато листів, котрі для істориків на- шого відродженя в Галичинї і на Буковинї будуть одним в найліпших жерел. Счинчили ся сі листи на р. 1868-ім. Тепер подаємо даль- шу кореспонденцію і записки братів Олексан- дра й Осипа Барвінських і Ізидора та Григо- рія Воробкевичів, все з р. 1869. В сих листах упорядкованих хронологічно, богато звісток не лише про житє їх авторів, але і про їх лі- тературну роботу та про громадянське житє у Львові і в Чернівцях, як котра про поминки Шевченка у Львові, ювілей унії любельскої, „Правду“, Просьвіту, про Руску Бєсїду в Чер- нівцях, Зорю буковинську і т. п. Буде се гар- ним доповненєм споминів бл. п. Н. Вахнянїна, друкваних сего року в „Русланї“.

Рік 1869.

Ч. 95.

Лист Із. Воробкевича до Олекс. Барвінського, писаний 9. І. 1869.

Милїй друже!

Давно думавь я до тебе писати, али од- но и други стояло на перепонї и ледви шо

нини трохи вільного часу зосталось, щобь до тебе, мїй друже, де щось написати, за три двї маємо новий рікь, бажаю тебе щасливого нового року, щастя и здоровья; щобь тобі до- бре поводилось, щобиєсь бувь веселїй и злу годину и недолю ніколи незнававь. Се тобі моє серце бажає.

Якже тобі вь тихь Бережанахь пово- дится, це добре, це зле? Напиши менї, будь ласкавь.

Зо мною дивна переміна відь одного часу стала ся; було втїшно листи пишу, а теперь менї та писанїна найбільшимь тяга- ромь. Вірь менї, друже, шо на се не було з ніякого боку другого уїлїву, у мої природи щось ся перемїняло. я боюсь, щобь гіпохон- дромь, дивнимь чоловікомь нестати. Тї ща- сливї хвїлі, коли душа буяла-гуляла, коли у грудяхь поетачні чувства росли і доспівали, наче сонь милий проминули и я ставь най- просаичнимь чоловікомь, а що написати ані чечеркь! Чор' зна що се за біда, муза моя зникхала, а я гірши осиротївь, віжь та би- лина середь степу. Шість місяцівь проминули а я здорової гадки ще не мавь, а здаєсь, що во віки и не буду мати. Жаль менї, но що робити, триба и таке відь Бога преімати и свою біду колїсати, щобь не пробудилась... Досить сего.

П у нась завязується руски товариство, самї люди старої партїи, молодшихь и нена- дїбати, узримо, шо зь того буде. Коби хочь

до гарної бібліотики докарапатись. И Осипови я давно писавь, не знаю, як му ся поводить; піславь я єму такожь сь кілька жирель до оцовіданья зь Черної Горе; може щось з неї златається.

Бувай здоровь и незабувай на твого друга

Писидора.

Вь Чернівцяхь 9. (лат.) Января 1869.

Ч.

З дневника Грїг. Воробкевича.

Львів, 10. сїчня 1869.

В Чернівцяхь завязало ся товариство руске яко бєсїда, касїно, і то добре ся вчини- ло, бо нерозважні румуни вже присягали на то, же все руске на Буковинї спить. Газета руская вь Societate*) Боже борони держати; все руске ненавидїти і обсмїяти то їх валеб- на політика була; таперь же най не банують шо так ся стало. Вь Львові якь не було опрїчть Ляха пана, так і нема і взявь вінь верхь надь всїмь.

*) Румунське просьвітне товариство в Чернівцяхь. — О. М.

Львові. Ото на найогидніше заболоченім і заталаним кавалочку заринку, лежала заколена і почвертована величезна безрога на чорнім від бруду помості, а різники ділили семясо на части. Чвертовану безрогу зливав якийсь обірванець в лахматях водою з ковоки барви землі. Коли в дальшій обсервації сеї різничо-санітарної чинности я побачив, що уморсаний, заталаний обірванець, лапає за шафлик обліплений огидним болотом, щоби в нім складати чвертоване-мясо, я візвернув ся, бо бояв ся, що обід за 1 К 70 с, зложений в юшки, клаптика телячого котлета, одного кусника бішкоптової легуміни і чаю, поплине в Черемошом.

Вкінці ми знайшли фіякра, угодили его за 3 К, потому як дощ, що не хвилину устав, зачав падати на ново, заявив жид, що низше 4 К не годен їхати, а коли ми вже сіли на візок, додав, що по дорозі є дві рогацьки, за які заплати до нас належить.

Висваривши ся без успіху для нас з жидом, ми рушили. Але щож, показало ся за коротку хвилину, що кінь не годен нас дотягнути, бо, як фірман каже, „кінь мотний, але ми за тяжкі“ і в результаті ми майже цілу дорогу з Вижиці до Бергомету переталали по пісковатім, дрібно-штровім болоті пішки, отулені пелеринами та окриті парасольом. Тепер я під гостинним дахом дому паньства Бурачньських в Бергометі, при електричним освітленю сиджу в салюні і пишу справоздане. Завтра рано „чи дощ, чи погода машируемо до Шипота“. Там напишу дальшій звіт і опишу перебуту партію гір. Коли шипітска почта его Вам відомле не знаю.

Ваш
А. Будзюновский.

Телеграми

в дня 11. сертня.

Прага. Вчєра почали ся наради зїзду славньських учителїв. Нареди отворив учитель Скаля, почім привітали учасників зїзду: від м. Праги заст. бурмистра др. Сид, від народної ради проф. Челяковский, іменем університету проф. Дрина. З поміж учасників дякували заступники Поляків, Русинів і полудневих Славян. Вибрано президию і секретарів поодиноких секцій, почім приступлено до нарад над справою народного вихованя, та над иншими темами що до шкільництва і учительства.

Тєбріс. В останній бійці Саттархан потерпів погром. Кіннота шаха підпалила дах одного з бараків і заатакувала революціоністів межі домами, та відобрала їм гармату. Другого дня битва розпочала ся на ново.

Бєрлін. Nordd. Allg. Ztg. витає приїзд англійського короля і стверджує конєчність приязних відносин межі обома державами.

Пєтєрбург. Росийска флєота вєнна дістала приказ перевести великі манєври межі Кронштадом а Рєвлем. Рівночасно будуть відбувати ся здовж берега вправи сухопутного війська фінляндського.

Надіслане.

Тухля 8/8 1908.

До
Благородного і Високоповажаного Пана Инж. С. Г. Жєленьського властителя фабрики і закладу вітражів

в Кракові.

За гарне і артистичне виконанє і викінченє, відповідне уставленє і повне обезпеченє 3-х вікон-вітражів в гр.-кат. Церкві в Тухлі, маємо честь отсим заявити Закладови і фірмі Вашої Всєчесности, наше повне признанє, вдєдовленє і подяку, а притім осміляємо ся Ваш Заклад вітражів в Кракові — яко фірму красву і солїдну — всім церковним комітетам як найгорячіше поручити.

За комітет парохіяльний:

(печатка) о. Ігнатій Юхнович парох.

Члєни комітету:

(†) Стефан Галишинець

(†) Йоан Матїєв.

НАРОДНА ГОСТИНИЦЯ.

Готель, реставрація і каварія — ріг ул. Сикстуской і Косцюшка у Львові.

Привїтали дня 11. с. м.: о. Андрей Декальский, Білявці: Фішель Гольденберг, Лацке: о. Евстахій Бартків, Сєдльска к. Бїбрки: Рудольф Гайнріх, Сєневїдєско вґжне; Йосиф Дуб, Вєтлин; Михайло Комарницький, Лєжайск; др. Тома Печерский, Комарно; Ів. Нуд, Лагодів; Ів. Франц, Чєрнівці.

Лікар внутрішних недуг

Др. Мирох Вахьякиш

мешкає тепер

при ул. Зїморєвича ч. 5. у Львові.

Кураційний і столовий виноград

найкрасної якості, щоденно свїжо зриваний, 5 кїльґрамова пачка franco 3 К 50 сот.

L. Altneu, Versecz 4. Ungarn.

(6—12)

РУСИНИ! Жадайте у всїх трафіках, торговлях і крамницях лише тукот і паперців з першої галицко-рускої фабрики Євгена Білінського в Збаражі.

З доходу сеї фабрики йде 35% на будову церкви в Сєняві, 10% на школи і бурєн тов. педагоґічного, а 5% на сироти і вдови по священиках.

Держім ся покликчу:

Свїй до свого!

Оголошенє для Хлїборобів!

Довїдуємо ся на жалє, що песовісні гандлярї штучними навозами в сеї спосіб ошукують рїльників, що накиднують ему який небудь навіз, а розумієсь, лихий, без вґгляду на се, чи він відповідний на рілю чи нї. Щоби охоронити нашого рїльника від такого ввизиску, оголошуємо, що **Спїлка для господарства і торговлі в Перемишлі** зовсім дармо порадить кождому, який потрібний є навіз на его рілю, належить тільки подати в прибіженю предмет рілі, а іменно, чи она легка чи тяжка, чи перемакальна чи нї, чи середно лиха чи зовсім лиха. Хто не хоче дати ся визискати, най користає з готовости поради нашого одиногого в тім роді **Спїлки для господарства і торговлі в Перемишлі.**

Поручає ся дешеве і совісне

Артистично ритівниче заведєнє

А. ЗІІМАНА

— у Львові, ул. Сикстуска ч. 14. —

Робітня металевих і кавчукових

печаток.

Монограми, герби і всякі гравури — вивіски ритовані і ляні, прасовані бляхи для сторожий і товариств. — Поручає ся яко доставець ріжних руских товариств і Урядів парохіяльних. (38—?)

ФІРМА

ФІНКЕЛЬШТАЙН і ФЕЛЬ

склад зелїза і зелїзних товарів

Львів, ул. Сохїшка ч. 26.

поручає свїй богато заосмотрений склад блях цинкових, чорних і мїдяних до покриваня будинків і церков по фабричних цінах, як також і всяких керничних приборів. (4—4)с.

Печатки металеві і кавчукові

для урядів парохіяльних, громадских, читалень, „Соколів“, „Сїчей“, зарядів шкіл ітд. виконує як найліпше, чого доказом численні признаня

Д. Вайс

артистична робітня ритівнича у Львові, ул. Кароля Людвика ч. 29. (Пасаж Оранжа). (17—?)

В книгарні Тов. ім. Шевченка можна купити:

- 1) Розважаня про терпіня І. Хр. — Ул. о. Е. Гузар. — Цїна 1 К без п. пер.
- 2) Розважаня про терпіня І. Хр. для шкільних дїтїй. Ул. о. Ев. Гузар. Цїна 50 с. без п. почт.
- 3) Боротьба Дрепера з вірою. Я. Л. — Цїна 40 сот. без п. почт.

Працюйте і щадїть!

Товариство взаїмного кредиту

„Джїстер“

стоваришенє зар. з обмеженою порукою у Львові.

приймає вкладки на книжочки щадничї на 4% удїляє позички на сирпті за інтабуляцією на 6 прц. і сплату розкладає на 10 до 15 лїт (при 30 ратах лїврїчних вносить рата амортизаційна на капїтал і відсотки 5 К 8 сот. від кождих 100 К позички.

Векслї приймають ся тільки 3 місячнї, а 3 підписами, на 6 прц. до 7 прц.

Члєнами можуть бути позичку і дістати тільки члєни обезпеченї в „Джїстрі“.

З зисків удїлив „Джїстер“ на публичнї дєбродїтїнї цїли квоту 45,835 корон.

Вкладки 2,795,188 К.
Позички удїлені . . . 3,410,684 К.
Удїли члєнські 234,398 К.
Цїнні папєри 130,452 К.
Фонд резервовий і инші . 43,842 К.
Льокації 182,206 К.

Канцєлярїї Товариства при ул. Рускїй ч. 20 отворєні перед полуднем від 8—2 год.

Розклад зелїзничих поїздів

важний від 1. мая 1908.

До Львова приходять з	Від Львова				
	рано	перед пол.	по пол.	вечер	в ночи
Кракова	5:50	8:55	1:30	5:45	9:50
Кракова	7:25	9:50	—	8:40	2:30
Ряшева	—	—	1:10	—	—
Підволочиск	7:20	12:00	2:15	5:40	10:30
Черновець	8:07	—	2:05	5:57	9:30
Черновець	—	—	—	—	12:20
Станиславона	5:40	—	—	—	—
Коломиї	—	10:20	—	—	—
Стрия	7:29	11:43	3:50	—	11:00
Пустомит	7:29	11:43	3:50	—	11:00
Самбора	8:00	10:30	2:00	—	9:10
Любіня	8:00	10:30	2:00	9:10	—
Рава рускої	7:10	12:40	4:50	—	—
Янова	8:26	1:15	5:00	9:25	10:10†
Брухович	7:10	—	12:40	4:50	8:20
Брухович	8:15	—	—	—	—
Зимної води	5:50	7:25	1:10	5:45	9:50
Зі Львова відходять до	рано	перед пол.	по полуд.	вечер	в ночи
Кракова	3:50	8:25	2:45	7:00	11:15
Кракова	—	8:40	6:12	7:35	12:45
Ряшева	—	—	3:30	—	—
Підволочиск	6:20	10:40	2:16	7:45	11:10
Черновець	6:10	9:35	2:23	—	10:38
Черновець	—	—	—	—	2:50
Станиславона	—	—	—	2:40	—
Коломиї	—	—	—	6:03	—
Стрия	7:30	—	2:25	6:42	11:25
Пустомит	7:30	—	2:25	6:42	11:25
Самбора	6:00	9:05	4:00	—	10:45
Любіня	6:00	9:05	—	4:00	10:45
Рава рускої	6:14	11:05	—	7:10	11:35†
Янова	6:58	9:15	1:35†	3:35	6:30
Брухович	7:21	11:05	—	—	—
Брухович	6:14	—	3:35	7:10	11:35†
Зимної води	3:50	8:40	3:30	7:35	11:15

ЗАМІТКА: Поспїшні поїзди печатанї товстим друком. — Поїзди їдучі лише в недїлі означєні †.

